

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА
КОМПЛЕТЕН КЛУЧ
август, 2008

ЗАБЕЛЕШКА:

- Одговорите на прашањата со повеќекратен избор се прегледуваат по електронски пат.
- Одговориите на прашањата од отворен тип се прифаќаат како точни ако соодветствуваат со формулацијата на понудениите одговори во клучот.
- Вреднувањето на одговориите во способноста пишување ќе се оценуваат според посебна листа на критериуми за оценување која се наоѓа во текстовот на упатството за оценување, а која е во содржината на сите видови испитни програми.

Број на испитна задача (број и во тест книшката)	Покриена цел на способност	Појаснување со точни одговори	Барања	Поени	Забелешка за задачите од прегледувачот
ЛИТЕРАТУРА					
1. Текст: Извадок од епот „Илијада” (задача број 1)	цел број: 3, 5, 6, 7,	1 - под В 2 - измамата на Атена Палада /Атена Палада/Атена 3 - под Б 4 - под А 5 - Ахил	5 барања	вкупно 5 поени - по еден поен за секое прашање	
2. Текст: Извадок од поемата „Чајлд Харолд” од Ц. Г. Бајрон (задача број 2)	цел број 4	1 - под В 2 - под Б 3 - под А 4 – разочараност; тага ;тага за родниот крај;болка за родниот крај; болка ; песимизам 5 - посвојна замена 6. - идно време	6 барања	вкупно 6 поени - по еден поен за секое прашање	

3. Текст: Извадок од „Пеколот” на Д. Алигиери (задача број 3)	цел број: 1, 4, 5, 9	1 - под А 2 - во прво лице еднина 3 - под А 4 - чувство на надеж ; среќа ; радост 5 - под А	5 барања	вкупно 5 поени - по еден поен за секое прашање	
4. Текст: песната „Свона” од М. Матовски (задача број 4)	цел број: 4	1 – слободен ; бели стихови 2 - под Б 3 - под А 4 - метафора	4 барања	вкупно 4 поени - по еден поен за секое прашање	
5. Текст: извадок од романот „Црно семе” од Ташко Георгиевски (задача број 5)	цел број: 1, 5, 7	1 - под В 2 - под В 3 - под А 4 – лудило ; душевна растроеност ; халусцинации ; спобудалување ; губење на умот ; умствена пореметеност 5 - под Б	5 барања	вкупно 5 поени - по еден поен за секое прашање	
6. Текст: извадок од драмскиот текст „Црнила” од К. Чашуле (задача број 6)	цел број: 1, 4, 9	1 - под Б 2 - убиството на Ѓорче Петров/ атентатот на Ѓорче Петров 3 - под Б 4 - под В 5 - дидаскалии	5 барања	вкупно 5 поени - по еден поен за секое прашање	
7. Текст: извадок од текстот „Слово заради завист” од Јоаким Крчовски (задача 7)	цел број: 1, 4, 9.	1. кај ангелот (кој станал фавол) / ангелот 2. под А 3. просветителство 4. Кирил Пејчиновиќ, Теодосиј Синаитски, Ј. Хаџи Константинов - Цинот 5. народен јазик / македонски народен јазик 6. под Б	6 барања	вкупно 6 поени - по еден поен за секое прашање	

<p>ПРАШАЊА ОД ЈАЗИК</p> <p>(задачи 8 - 17)</p>		<p>8. денес 9. сончевата, грегоријанскиот, месечевите 10. додавајќи 11. под В 12. под Б 13. десетина 14. под В 15. стануваше и одеше / или истите форми на глаголите ставени во дадената реченица 16. взаемно 17. Пишувај ! Пишувај добро , те молам!</p>	<p>10 барања</p>	<p>вкупно 10 поени - по еден за секое прашање</p>	
--	--	--	------------------	--	--

ПИШУВАЊЕ					
<p>18. Текст: текст на тема „Професијата го осмислува животот на човекот”</p> <p>(задача 18)</p>	<p>цел број: 3</p>	<p>критериуми за оценување: Пред да се започне со вреднување на задачата се користат двата главни критериуми од листата на критериуми.</p> <ul style="list-style-type: none"> - свое мислење со почитување на правилата на стандардниот јазик - 4 - почитување на правилата за обликување на композицијата (вовед, главен дел/разработка на проблемот или темата, заклучок) - 4 - опфаќање на предвидениот број зборови : - за текстови чиј што број на зборови е 290 или 360 збора не се одземаат поени - за текстови чиј што број на зборови е 260 или 390 збора се одзема 1 поен - текстови чиј што број на зборови е помал од 260 или поголем од 390 не се прегледуваат - искажување на јасни и поврзани мисли, користење на аргументи, односно факти и докази - 5 	<p>барање 1</p>	<p>вкупно поени: 13</p>	
<p>19. Текст: писмо до пријател со известување за престојот во неговиот град</p> <p>(задача 19)</p>	<p>цел број: 2</p>	<p>критериуми за оценување: Пред да се започне со вреднување на задачата се користат двата главни критериуми од листата на критериуми.</p> <ul style="list-style-type: none"> - формата за пишување писмо - писмото да биде обликувано со вградување на деловите на композицијата - 4 - писмото треба да ги содржи податоците за кои се известува пријателот - употреба на правилата на стандардниот јазик - 4 - почитување на дозволеният број на зборови : за текстови чиј што број на зборови е 45 или 65 збора не се одземаат поени; за текстови чиј 	<p>барање 2</p>	<p>вкупно поени: 8</p>	

		што број на зборови е 40 или 70 се одзема 1 поен; текстови чиј што број на зборови е помал од 40 или поголем од 70 не се прегледуваат.			
20. Текст: известување за промоцијата на новиот училиштен весник (задача 20)	цел број: 6	критериуми за оценување: Пред да се започне со вреднување на задачата се користат двата главни критериуми од листата на критериуми. Вклучување на информациите за - наслов на училишниот весник; - името на промоторите - - времето и местото на одржување на настанот - - почитување на определениот број зборови – за текстови чиј што број на зборови е 35 или 55 збора не се одземаат поени ; за текстови чиј што број на зборови е 32 или 58 се одзема по еден поен ; текстови кои чиј што број на зборови е помал од 32 или поголем од 58 не се прегледуваат. - почитување на правилата на стандардниот јазик- 4	барања 3	вкупно поени: 4	

Критериуми за оценување на способноста *Пишување*

Главни критериуми :

- Кандидатот го губи правото да биде оценуван според предвидените критериуми за способноста пишување доколку содржината на текстовите не соодветствува на зададената тема.
- Кандидатот го губи правото да биде оценуван според предвидените критериуми за способноста пишување доколку напишаниот текст за практична намена не ја задоволува бараната форма.

Критериуми за оценување	Индикатори за критериумите	Задача на оценувачот
1. Јазик - вкупно 4 бода правопис - 1 интерпункција - 1 синтакса - 1 лексика - 1	1. Правопис: - употреба на мала и голема буква; - слеано и разделно пишување на зборовите; - пренесување на зборовите; 2. Интерпункција - правилна употреба на интерпункциски знаци 3. Синтакса - правилна синтаксичка композиција на реченицата и нејзина функционална употреба 4. Лексика - богата лексика и соодветен јазичен стил	Оценувачот треба внимателно: - да ги открие и класифицира грешките во текстот според даденото појаснување - да ја одреди тежината и повторливоста на грешките (повторливост - постојано се повторуваат исти грешки пр: идеа наместо идеја); повторената грешка се брои еднаш - да ја процени правилната синтаксичка композиција на реченицата (правилен реченичен зборед; употреба на соодветни сврзници; правилен реченичен ред на дел - реченица во сложени реченици) - богата лексика означува: употреба на различни зборови, фрази, интернационализми и нивна соодветна употреба
2. Композиција на текст - вкупно 4 бода	Во текстот јасно се издвојуваат: - вовед - главен дел - заклучок 2 поени - параграфско средување со сврзувачки реченици 1 поен	Оценувачот треба внимателно: - да ја утврди присутноста на трите дела на композицијата; - да ја оцени поврзаноста и следственоста на деловите - да го оцени параграфското средување на текстот со процена за присуството на сврзувачките реченици; - да утврди дали е употребен дозволеният број зборови.

	<ul style="list-style-type: none"> - почитување на границата на предвидениот број на зборови и доколку нема големо отстапување дадено во упатството за оценување за конкретната испитна сесија и предвиденото време за изработка на задачите 1 поен 	
3. Содржина - вкупно 5 бода	Во текстот се чита: <ul style="list-style-type: none"> - развој на темата со идеи, аргументи, факти 2 поени - јасно искажани, поврзани и критички мисли за темата 1 поен - целосно разбирање на темата со создавање на текст кој соодветствува на поставените барања 2 поени 	Оценувачот треба внимателно: <ul style="list-style-type: none"> - да го оцени разбирањето на темата и нејзиниот развој во текстот. - да ја оцени содржината на деловите од композицијата; - да ги оцени презентираниите факти, идеи, прашањата и одговорите во дадениот текст

ЧИТАЊЕ					
21. Текст: „Глобално затоплување и заштита на климата” (задача број 21)	цел број: 1; 2; 5; 7	<ol style="list-style-type: none"> 1. под В 2. под А 3. економијата / големи концерни ; компании; научници 4. под В 5. под Б 6. резолуција за заштита на природата; за заштита на природата 7. поголемо, најголемо 	7 барања	вкупно 7 поени: секое барање се бодира со 1 поен	
22. Текст: „Цоконда (Мона Лиза) открива една нова тајна” (задача број 22)	цел број: 2, 3, 5,	<ol style="list-style-type: none"> 1. На ова платно е дадена слика на која го гледате доживувањето поврзано со раѓањето на вториот син на Мона Лиза. На сликата гледате една жена, пред вас, која е пред чинот на раѓање и која ве фокусира со својот поглед и насмевка. Ова е тајната што ја откривме . 2. Истражувачите откриле дека Мона Лиза е покриена со едно тенко парче свила обвиткано околу нејзината половина. (само оваа ,првата , реченица или целината на цитатот). Вакво парче ткаенина околу половина во таа време носеле бремените жени кои се наоѓале пред породување. Овие истражувачи, исто така, откриле дека косата на Мона Лиза е собрана и врзана со панделка. 3. Откриле дека косата на Мона Лиза е собрана и врзана со панделка. Второто откритие упатува на мистерија стара повеќе од 500 години. Се до ова сознание се верувало дека Мона Лиза на сликата има пуштена коса. (Само третата реченица или и целината на цитатот) 4. под А 5. под А 	5 барања	вкупно 5 поени: секое барање се бодира со 1 поен	

<p>23. Текст: „Алтруизмот наспроти егоизмот - солидарност” (задача број 23)</p>	<p>цел број: 2, 5, 8</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. под Б 2. Сите општествени заедници се стремат кон продлабочување на чувствата, заемно помагање и солидарност. 3. Според мотото: <i>оној(ѝој) што љубел барем еден човек.Ибзен</i> 4. чувството на вина и каење 5. како чин на солидарност со починатата слугинка 	<p>5 барања</p>	<p>вкупно 5 поени - секое барање се бодира со 1 поен</p>	
<p>24. Текст: „Музички запис скриен во сводови на капела” (задача број 24)</p>	<p>цел број: 2, 5, 7</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. на веб - страницата на Мичел/ на www.tjmitchell.com/stuart/rosslyn.html 2. под В 3. под Б 4. петнаесет километри од Единбург, Шкотска 5. додале зборови од современа црковна песна 6. средновековен звук 	<p>6 барања</p>	<p>вкупно 6 поени - секое барање се бодира со 1 поен</p>	
<p>25. Текст: „Хиероглифи” (задача број 25)</p>	<p>цел број: 1, 3, 4</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. света вдлабена буква 2. Од времето пред 3000 години пред нашата/новата ера 3. Хиероглифите едноставно биле цртежи од кои секој претставувал некој предмет од животот . 4. Идеограми 5. Фонограми 6. Идеограми, фонограми, пиктограми 	<p>6 барања</p>	<p>вкупно 6 поени - секое барање се бодира со 1 поен</p>	